

Noora's dwaling

‘... rain is a chance to be touched.’

SIMON VAN BOOY
The secret lives of people in love

Noora's dwaling

Roman

Gie
Bogaert

‘Als het waar is dat we zijn wat we ons herinneren,’ schreef dokter Bernard Crobeck, ‘dan is Noora Berger niemand. Vertel haar de dingen die wij niet van haar weten. Schrijf haar over wat wij niet kennen. Geef haar aan haarzelf terug.’

De brief droeg het hoofd van de instelling waar Noora sinds half januari werd verpleegd. Op een avond vier dagen na het ongeval had een agent van Zone Centrum haar gevonden in het portiek bij een apotheek aan het stadspark. Haar vreemde gedrag trok zijn aandacht en toen hij haar aansprak, herkende hij haar van de foto’s die de Cel Verdwijningen een paar dagen eerder had verspreid.

Noora Berger droeg geen handtas en had geen papieren op zak. (In haar jaszakken werden later een leesbril, een oude Delhaizerekening en een speelgoedauto met een opwindmechaniekje gevonden.) Ze herinnerde zich niet hoe ze heette, wist niet hoe oud ze was, waar ze vandaan kwam en wat er met haar was gebeurd. De agent bracht haar naar het bureau en een officier liet haar man en daarna ook haar ouders en broer oproepen. Noora bleek geen van allen te herkennen. Haar verdwijning en hoe ze uiteindelijk in het portiek was terechtgekomen bleven raadsels. Men vermoedde dat

ze onbewust was teruggekeerd naar de plek waar ze haar zoontje had verloren.

Noora was uitgehongerd en onderkoeld. Haar lichaamstemperatuur bedroeg nog drieëndertig graden. Haar kleren zaten onder het vuil en haar haar was doorweekt van de regen. Ze sprak nauwelijks, keek voortdurend onbewogen voor zich uit en liet haar handen gevouwen in haar schoot liggen, alsof ze geduldig op iets wachtte. Er werd besloten haar naar het Stuyvenbergziekenhuis te brengen, waar een hersenscan en een eeg werden uitgevoerd. Lichamelijk bleek ze in orde en de artsen schreven haar dissociatieve *fugue* toe aan het trauma van het verlies van haar kind. Nadat ze was aangesterkt, werd ze naar een verzorgingsinstelling op de andere Scheldeoever gebracht, waar neuropsychiater Bernard Crobeck zich over haar ontfermde.

De dood van haar zoontje, Noora's verdwijning en terugkeer en haar opvallende geheugenverlies waren nieuws in vrijwel alle kranten, ook omdat ze de vrouw was van Paul Hannes, het anker van het avondjournaal op de openbare omroep. Er werd gespeculeerd over de omstandigheden van het ongeval en Noora's onverklaarbare vlucht, maar uiteindelijk ebde de belangstelling weer weg en berichtten de kranten vooral over de gevolgen van de aardschokken in Haïti.

Noora's symptomen herinnerden aan de geschiedenissen van de pianoman en de patiënten die Oliver Sacks had beschreven. Volgens dokter Crobeck was haar geval het best te vergelijken met dat van David Fitzpatrick, een Londenaar die zich na de breuk met

zijn grote liefde van zijn geheugen had ontdaan — en dus ook van zijn verleden — en niet eens meer wist dat hij een dochter had.

‘Het komt erop aan’, noteerde Crobeck anderhalve maand later in zijn brief, ‘Noora haar herinneringen terug te bezorgen. Omdat de therapie weinig verbetering brengt, zijn we aangewezen op de gedetailleerde verhalen van wie haar het best kent.’

Noora bleef voorlopig lethargisch, schreef Crobeck, al wilde hij haar niet depressief noemen. Ze was vervallen in een soort zachtmoedige onverschilligheid, die therapeuten *la belle indifférence* noemden. Het grote verdriet werd door het beschermende vluchtgedrag weggehouden. Er was in haar hoofd niets overgebleven om droef over te zijn.

Crobeck verwees naar de gesprekken die hij met Noora’s man en haar ouders had gevoerd. Hij bevestigde dat haar cognitieve en affectieve functies intact waren gebleven en ze nog perfect kon communiceren. Alleen was haar geheugen uitgegomd en leek het alsof ze zich van zichzelf had losgemaakt. Ze fabuleerde niet om het vacuüm op te vullen zoals de korsakovpatiënten op de afdeling dat deden. Bij haar bleef de leegte gapen. ‘Maar altijd blijft de prognose goed’, schreef de arts. ‘Ook het ergste geheugenverlies is omkeerbaar, al lost het zich soms pas na maanden op.’ De laatste tijd hadden de begeleiders zich beperkt tot wat hij *watchful waiting* noemde, een behandeling die erin bestond er geen te zijn: de getraumatiseerde werd gevolgd om te zien of het ziektebeeld niet vanzelf verbeterde, zoals

dat bij de meeste vormen van liefdesverdriet het geval was. Er werd vooral gerekend op de weerbaarheid van de patiënt en de steun en de medewerking van de naasten.

Crobeck benadrukte dat brieven het meest effect zouden sorteren. Hij rondde zijn verzoek af met een aantal instructies en de verzekering dat alleen Noora de teksten te lezen zou krijgen en zelf zou beslissen wanneer ze dat wilde doen.

‘Het verlies van een kind is onuitwisbaar,’ besloot hij, ‘maar jullie kunnen ook iemand terugwinnen. Verzwijg Noora niets. Maar blijf voorzichtig, want het is net als met plastic leidingbuizen: wanneer er te heet water doorheen wordt gejaagd, springen ze op de plaatsen waar ze werden gebogen uit elkaar.’